

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea“ sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săses), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpoșul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cuziereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Hondoleana, Insoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavosdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Nera, Noiana, Olleana, Oraviciană, Orientul, Pancioavana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcdade), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Rureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săses), Selăgeana, Sentinela, Șercățiană, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Șteava, Târnavăna, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unieva, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânmdrîn), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

O lămurire.

În numărul nostru penultim am publicat un articol intitulat: „P. S. Episcopul Ioan I. Papp și „Banca generală de asigurare“. În acest articol, primit dela un anonim „Filoromânul“, pe care mărturisim nici presupune nu-l putem, că cine poate fi, se critică procedura urmată în privința asigurărilor diecezei Aradului la o societate străină.

Am publicat acel articol așa, cum l-am primit și fără nici un comentariu din parte-ne — fără considerare că autorul ne-a fost, precum ne este și acum necunoscut — pentru că am avut și avem și azi convingerea, că conține adevăruri, pe cari a le retăcea însemnează a pune otravă în leacul bolnavului pentru a-i pregăti vindecarea prin moarte.

Articolul a avut răsunet. Se răspunde la el în Nr. 89 al „Românului“ în forma unui interviu acordat numitului ziar din partea P. S. a Domnului Episcop Papp dela Arad. Răspunsul este ca toate răspunsurile de astfel de ocazii presărat cu multe și de toate. A le lua în primire ar fi lucru de prisos și fără îndoială și fără de folos. La adevărata învinuire, ce a adus „Filoromânul“ P. S. Sale, și oarecum pentru justificarea pasului făcut, se răspunde că ofertul „Băncii generale de asigurare“ n'a putut fi considerat fiindcă ea a oferit numai 30% ale premiilor, pe când ofertul „Adriei“ a fost de 50% și pe deasupra a fost și mai precis și mai sigur.

Am știut și o știu deja mulți că „Banca gen. de asigurare“ a oferit pe lângă alte avantajii numai 30% ale premiilor de reasigurare; dar de sigur că la Arad se va mai fi știind și aceea, că aceiași bancă în ofertul ei a rugat veneratul consistor, că la caz când o altă societate ar oferi mai mult, să i se deo ocazie a se mai pronunța, căci graba doar n'a fost chiar așa de mare și — precum am auzit la timpul său — banca noastră de asigurare era convinsă, că ce poate oferi o bancă străină — va putea oferi și ea. Ven. consistor — firește — n'a aflat de bine a considera aceasta parte a ofertului „Băncii gen. de asigurare“, pentru că sigur își va fi zis: tot este o mare impertinență, ca o sărăcie de bancă valahă să îndrăznească a cere așa ceva dela un consistor. Ven. consistor s'a crezut însă la înălțimea chemării sale morale, când s'a grăbit a primi ofertul „Adriei“ cel cu 50% — deși poate mai trăiesc oameni, cari își vor fi aducând aminte, că atunci, când înainte cu mai mulți ani aceluiași consistor o altă societate de asigurare — de nu ne înșelăm „Franco-Hongroise“ — i-a oferit tot 50% din premii, a fost întâmpinată cu observarea, că nu poate fi solidă dacă oferă o provizie atât de mare. Așa fiind ne vine a crede, că dacă banca noastră de asigurare ar fi oferit 50% — cine știe de nu eră și ea tractată ca „Franco-Hongroise“.

Că de ce n'a aflat Consistorul din Arad de bine să ofere ocazie „Băncii gen. de asigurare“ să se pronunțe dacă oferă și ea atâta cât „Adria“ nu mai cercetăm, fiind de

altcum și de prisos și și prea târziu. La nici un caz însă autoritatea morală a ven. consistor n'ar fi suferit, dacă făcea aceasta. Azi înțelegem, că ofertul de 50% al „Adriei“ a fost îndreptat direct în contra „Băncii gen. de asigurare“. Cumcă aceasta așa este, suntem deplin convinși! Nu cunoaștem ofertele altor societăți de asigurare, la cari s'a mai adresat ven. Consistor aradan. Știm însă, că s'a adresat și la societăți mai mari și mai bogate ca „Adria“ și nu credem ca acestea să fi oferit mai mult, decât „Banca gen. de asigurare“, căci aceasta a oferit tot ce poate oferi o bancă, ce nu are alte intenții, decât cele dictate de interesele de afaceri. Și suntem siguri, că dacă Consistorul din Arad, în loc de a se grăbi să dea asigurările la „Adria“ ar fi enunțat simplu că cu 50% a premiilor de asigurare intră în legătură cu „Banca gen. de asigurare“ — aceasta primea condiția, fiindcă pentru ea eră un interes moral foarte însemnat, să nu fie respinsă chiar de Consistor. Dar nu s'a făcut. „Banca noastră de asigurare“ a fost lăsată — cu ajutorul unui consistor român — pradă uneltirilor de concurență neleală a tuturor evreilor.

Rezultă din cele expuse până aci, foarte clar, că dacă eră câtuși de puțină bunăvoință, asigurările diecezei Aradului erau azi la „Banca gen. de asigurare“. Aceasta este principalul și faptul dureros, pe care nimeni nu-l va putea ascunde sau justifica nici chiar cu mult cântata menajare a intereselor diecezei, la care se face provocare în punctul 2 al răspunsului, ce se dă la articolul nostru.

Am fi foarte mulțumiți dacă presupunerile noastre n'ar fi adevărate și s'ar dovedi că ven. Consistor a înlăturat banca noastră de asigurare absolut numai pentru faptul simplu, că n'a oferit și ea 50%. Am recunoaște că suntem păcătoși și ne-am duce bucuros la Canossa. Iar „Banca gen. de asigurare“ ne-ar face cel mai bun serviciu dacă ar oferi acum ulterior Consistorului din Arad cele 50%, ce acesta le are dela „Adria“ și și despăgubirea legală pentru resilierea contractului.

În legătură cu aceasta afacere ținem să mai facem câteva reflexiuni. Incepem prin o declarație prealabilă. Articolul „Filoromânului“, publicat în numărul penultim al revistei noastre, îndată după-ce ne-a sosit la redacție, a fost comunicat cu directorul „Băncii generale de asigurare“, care ne-a rugat să nu-l publicăm, sub cuvânt, că nu aduce băncii nici un folos. Cu toate acestea l-am publicat — deși știam că va produce supărare. Am făcut-o aceasta, fiindcă în calitate de

organ al băncilor noastre avem datorința să apărăm interesele acestora. În consecvență avem datorința să arătăm cu degetul nu numai pe aceia, cari conștient sau inconștient lucrează în contra intereselor așezămintelor noastre economice și financiare, ci și pe toți aceia, cari, — sub diferite pretexte, uneori chiar ridicole, — rămân nepăsători față de acțiunile noastre. În cazul special al „Băncii generale de asigurare“ noi suntem de altă părere decât directorul acestei instituții, care crede că cu indulgența se pot ajunge la noi rezultate și care cu o ocazie a și enunțat că principiul lui este în ce privește afacerile „Băncii generale de asigurare“: cu cine ai să trăiești să nu te strici nici odată. Noi ținem alta: fiecare să-și facă datoria, să nu ne amăgim cu vorbe și să nu ne mântuim în indolența și lipsa de tărie cu pretexte. Pentru „Banca gen. de asigurare“ este destul teren de activitate, care să-i asigure rolul, ce trebuie să-l aibă în sinul poporului nostru. Dar dacă vom lăsa, ca fiecare să-și facă de cap, atunci nu vom avea în veci o viață economică românească și națională. Dacă — pentrucă ne este mai comod și fiindcă nu voim să ne stricăm cu nimeni — vom închide ochii la toate anomaliile — atunci la ce ne mai lăudăm cu o activitate conștie. Dacă la noi se tolerează ca unii dintre politicienii noștri cu autoritate mare și avere și mai mare, pentru cari poporul nostru și-a expus și viața, să nu se simtă moralmente datori a contribui măcar cu o singură acție de K 200 — la înființarea unui așezământ național-economic; dacă oameni sus puși preferă să-și asigure averea și viața la societăți străine, chiar inferioare societății noastre de asigurare în ce privește garanțiile morale și materiale; dacă tolerăm ca oamenii noștri, ca să aducem un caz concret d. ex. șef-contabilul „Albinei“, al principalului fondator al societății noastre de asigurare, să se pună în serviciul unei societăți de asigurare străine de concurență, fie și numai în calitate de membru al organului de control al acelei societăți — (în loc să-l fi interesat la societatea noastră de asigurare, alegându-l în direcțiune sau în comitetul de supraveghiere!) și ca un funcționar român al aceleiași societăți străine să fie în aceiași calitate la principalul fondator al băncii noastre de asigurare; dacă în fine directorul „Băncii gen. de asigurare“ află că este bine să se arate în public în societatea acelor conaționali ai noștri, cari servesc societăți de asigurare străine și îi fac lui concurență — atunci mai bine să enunțăm principiul anarchiei și să ne facem de cap. În chestii eco-

nomice, dar mai ales în chestiunea „Băncii generale de asigurare“ — după modesta noastră părere — nu astfel trebuie lucrat, ci cu energie, mână în mână toți dela „Vlădică până la opincă“, și cu stăruință de fer. Numai așa vom reuși!

Acestea sunt convingerile noastre și împreună cu noi a multora și aceste convingeri le mărturisim fără privire că sunt sau nu pe placul indulgenților și echivocilor noștri.

Acestea ne-a îndemnat a da loc și articolului primit dela „Filoromânul“, condus în expunerile sale de aceleași principii, de aceiași dragoste față de cauză și nu de vre-o „poftă de stăpânire“ sau de tendințe de „injugare a cuiva la carul unor interese egoistice“, precum ne spune P. S. Sa episcopul Papp prin interviuwaterul său dela „Românul“.

In jurul unei „premise false“.

Credeam că prin răspunsul nostru dat în „Posta Redacțiunii“ din Nr. 17 vom putea evita publicarea întimpinării provocate de prea arogantul „Răspuns la o întrebare“ publicat de „Direcțiunea institutului nostru de credit și economii „Târnăveana“ în Sighișoara“ în Nrul 15, mulțuminduse acționarii, pe cari îi privește, cu observările obiective, pe cari le pusesem în vedere că le vom face noi într'un articol *principal*, ce aveă să urmeze.

Dar trimitătorii acelei întimpinări nemulțumiți cu promisiunea noastră insistă să le publicăm în întregime articolul, primit sub titlul de mai sus și care este următorul:

Ne fiind „potrivit“, decât doar numai din punctul de vedere propriu și îngust răspunsul, ce-l dă direcțiunea „Târnăvenii“ din Sighișoara în Nr. 15 al acestei reviste la întrebarea pusă de mine și prin mine de alți acționari, — trebuie să declar. că acel răspuns nici pe departe nu ne-a putut „liniști“.

Eu am întreat în ton cuviincios direcțiunea: *că are de gând a îndeplini concluzul adunării generale* în chestia fuzionării cu „Albina“, — și nu am cerut deslușiri asupra drepturilor, ce compet acționarilor conform legii și statutelor!

Ce înțeles are dară „*premise falsă*“ repetată?

Făcând eu întrebarea bazată pe concluzul „*ne-falsificabil*“ al adunării generale. aveă să răspundă Direcțiunea conform stării faptice: „da! avem de gând a face pașii necesari pentru fuziune și încă în viitorul apropiat, căci doi inși dintre noi, exmiși într'o ședință a direcțiunii au și început deja tratative în chestia aceasta etc.“; — sau, ceeace și de altcum se bănuiește din „răspuns“, eră să se răspundă: „*nu vom să ducem la îndeplinire concluzele adunării generale!*“

Direcțiunea în loc de a face pe indignata, trebuia să-și dea seama, că hotărîrea din chestie provocată în adunarea generală din âstan a fost *impusă de necesitate*, considerând că

1. Chiar în timpul de față, când ne gândim serios la defectele, ce le are descentralizarea capitalului

romănesc și în legătură cu aceasta restrângere cu privire la credite. — și din punct de vedere mai înalt economic-național poate fi numai favorabilă o centralizare rațională.

2. Sighișoara și jurul reclamă *necondiționat* înființarea unei *puternice filiale* a oareșii cărei bănci mari românești, dar *acuma*, căci mai târziu — după ce Banca Austro-Ungară își va deschide în Sighișoara filiala — se vor aglomera alte bănci străine, cari ne vor cuceri terenul bun românesc.

3. Direcțiunea ar mai trebui să-și dea seamă și de *neîncrederea acționurilor exprimată față de dânsi în adunarea generală din âstan* — și nu fără motiv:

N'au fost „prostii“ (după cum s'a exprimat în adunarea generală directorul executiv, scânteind spirit, că „*bilanțul nu se discută, ci se primește!*“) expunerile aceluși simplu acționar, prin cari a documentat necesitatea fuziunii, căci de fapt este defectuoasă organizația „Târnăvenii“:

a) având conform §-ului 30 din statute fiecare acționar atâtea voturi câte acțiuni are.

b) se știe și din istoria altor institute de bani, că pentru clientelă numai împrejurare norocoasă nu e faptul, când *directorul executiv*, salarizat anual cu K 3800, tantiemă statutară, bani de cvartir și drept de pensiuie, nu numai că e aceiaș persoană cu *irrisconzultul* institutului, cu spese deosebite, fără totodată și *membru în direcțiune* cu alt salar de K 300 și tantiemă și la culme apoi *advocat privat* în două odăi ale băncii, așa, că banca pentru chiria anuală de K 1000 plătită tot *directorului executiv, membru în direcțiune, irrisconzult, avocat privat etc. etc. rămâne cu o singură odăie!*

c) Sală de ședință pentru direcțiune, sau odaie pentru oaspeți? Ce lipsă e de asta?

d) Apoi direcțiunea? Imprumuturile se acoardă numai de directorul executiv; e lipsă de a se lua aceasta la cunoștință ulterior, când și așa ulterior nu mai e ce face? Și merită membrii direcțiunii salar anual K 3—400 și tantiemă, când — conform unei scrisori — *președintele direcțiunii* nu are deplină cunoștință despre concluzele aceleia, fără — numai „așa e informat“. — agendele ce s'ar țineă de direcțiune le declină dela sine pe motiv, că în absența directorului executiv „*substitutul*“ directorului este *candidatul său de avocat etc...*? Asta nu-i comedie?!

e) Conform punctului a) dacă fiecare acțiune are un vot, iar directorul executiv e în poziția fericită, că are aproape 700 bucăți, cu tot atâtea voturi și pe lângă discrețiunea de a primi ori destitui oficianți mai are și putința, ca la o adunare generală prin maiorizare să aleagă sau să trântescă pre unul sau toți membrii după bunul său plac — ne putem crede, că aceia și de teama asta (nu e de disprețuit K 300—400 anual și tantiema!) își vor îndeplini conștientios datorința de control etc. și putem așteptă dela dânsii *interes* în cauzele institutului?

f) Sau cine nu observă și din „răspuns“ afirmarea: *eu nu vreau!*...? Am 700 acțiuni și voturi, și conform §§-lor 25 și 35 din statute adunarea generală pentru fuziune o voi maioriza cu 1/3 parte de acțiuni, ba nici nu am lipsă de atâtea! Nu-mi trebuie fuziune, cel mult doar „*în principiu*“ precum zice.

g) Ce se zici apoi despre alte pedeci, ce stau în calea propășirii institutului?

Și ce înțeles mai au acum „*principiile*“? Toate foile noastre de specialitate pledează pentru fuziune cu institute puternice, numai „Târnăveana“ are alte

„principii” și vederi — sau oare nu și-ar schimba și aceasta „principiul”, dacă ar îmbia bunăoară „Albina” pentru 2 acții „Târnavăana” o acție „Albina”? Sau dacă ar lega „principiul” acesta și de numirea actualului dirigent al eventualei filiale?

Eu, cred, că pentru cazul din urmă mai că ar fi aplicată direcțiunea să facă o fuziune și mai ieftină!

Noi nu vrem nimicirea „Târnaveni”, dar să nu o accelereze nici direcțiunea; căci schimbarea grabnică a stărilor și referințelor, precum și a firmei, cu altă conducere și alte simpatii este imperativă!

Adunarea generală a adus deja concluz în chestia fuziunii: înfăptuiescă-l direcțiunea și nu stee ea „în tufă” până la altă adunare generală ordinară, preste care iar ar vrea să lunece cât mai în grabă!

Oare după cele amintite nu se simte direcțiunea institutului „Târnavăana” îndemnată să ne deslușească, că a intrat în pertractări serioase cu institutul „Albina” precum a fost deja somată în adunarea generală din anul acesta? Eu din parte-mi cred, că calea, care ne-o arată direcțiunea în „răspuns” am urmat-o deja în adunarea generală — sau voește să trăgăneze afacerea încă până la o altă adunare generală, când ar fi dispusă să ne maiorizeze?

Acelaș acționar
Zaharie Colceriu
în numele multor altora.

România de azi.

Nu de mult a apărut o importantă lucrare statistică datorită dlui *Chr. Staicovici*, secretar general la ministerul de industrie și comerț, având titlul de *Statistica anuală a României pe 1911*. Iată în rezumat, ce cuprinde lucrarea dlui Staicovici:

România cuprinde o suprafață de 131,353 km. și are o populație de 6.966,002 locuitori sau 53 loc. pe km². Populația rurală e de 5.770,767 locuitori, iar cea urbană de 1.195,235 locuitori. Aceasta populație se repartizează astfel: Români 5.489,296 sau 92·15% din cea totală; străini 188,834 loc. sau 3·17%, iar restul de 278,560 (4·68%) sunt fără nici o protecție.

În ce privește întinderea cultivei, se cultivă 6.020,747 hectare, din care 5.095,865 cu cereale, 91,091 cu plante textile oleaginoase; 63,263 ha. cu leguminoase; 28,502 cu plante industriale; 22,472 cu grădini; 360,740 ha. cu nutret; 71,433 cu vii și 72,952 ha. cu livezi de prune.

Cultura grâului a ocupat o suprafață de 1.930,164 ha., cari au produs 43.028,095 hl.; porumbul s'a cultivat pe 2.085,167 ha. producând 39.014,814 hl.; săcarea a ocupat 131,796 ha. și a produs 3.758,236 hl.; orzul a ocupat 507,201 ha. și a produs 9.240,629 hl.; sfecla s'a cultivat pe 13,603 ha. și a produs 2.630,518 chintale metrice; tutunul a ocupat 9,992 ha. și a produs 92,440 chintale metrice; viile au ocupat 71,438 ha. și au produs 993,437 hl.; colza s'a cultivat pe 63,856 ha. și a produs 634,519 hl.; inul s'a cultivat pe 21,124 ha. și a dat o producție de 455,727 hl.; livezile naturale au cuprins 398,669 ha. și au produs 839,715 chintale metrice.

S'au numărat în 1911, 824,714 cai; 266,945 boi și bivoli; 5.269,493 berbeci; 186,515 capre, 1.021,465 porci, 4,248 măgari și cătări.

Căile ferate erau în 1911 de 3,437 km. Serviciul maritim dispunea de 5 paqueboturi de postă și 5 vase de comerț; serviciul de navigație fluvială avea un venit de 3.979,994 lei pe an.

Celelalte căi de comunicație, șosele ș. a., reprezentau o lungime de 27,672 km., din care 3,021 km. de șosea națională; 4,188 km. șosea județeană; 12,866 km. șosea vicinală și 7,607 km. șosea comunală.

Comerțul exterior al țării e de 1,014,562,822 lei din care 410.912.025 lei se datoresc importului și 603.650,797 lei exportului.

Fabricile în funcțiune sunt de 475, iar în curs de instalație 20; deci în total 495 fabrici.

Marea industrie protegiată de Stat, reprezintă în 1911 un capital de 277.108,000 franci, valoarea produselor 344.891,000 franci, dispunând laolaltă de 71,597 ph. forță motrice.

Budgetul general al Statului arată la venituri suma de 505.592,930 lei, iar la cheltuieli 500.493,230 lei.

Dela 1864 până la 31 Martie 1912 împrumuturile au fost de 3,462.000,000 lei, din cari s'au realizat 3,165.000,000 lei. Capitalul amortizat e de 581.000,000, cel convertit de 1,304.000,000 lei; capitalul neamortizat la 31 Martie 1912 e de 1,576,710,325 lei. Anuitatea pentru 1911—1912 e de 98.612,627 lei; amortismentul său reprezintă suma de 29.101,500 lei,

În ceea ce privește învățământul primar iată ce găsim în lucrarea dlui Staicovici: școli rurale sunt 4,177, cu 5,541 învățători și 453,564 elevi. Sunt 888 școale urbane cu 1,373 institutori și 77,324 elevi. Pentru învățământul secundar și superior sunt 179 școli cu 1923 profesori și 25,980 elevi. Mai sunt două Universități cu 399 profesori și 5,128 studenți.

Cassa Rurală din România.

În 1911, Cassa Rurală a căreia operație principală este cumpărarea și revinderea de moșii la țărani, a arendat asociațiunilor țărănești 9 moșii în întindere totală de 11,449 hectare pentru o arendă de 400,662 lei 42 bani. Numărul membrilor din asociațiuni a fost de 256 persoane, deci mijlocia întinderei arendată pe cap de locuitor este de 4 hectare, 46 are, din întinderea totală a moșiei și numai 3 hectare și 7 are din întinderea arabilă de 7.888 hectare 30 are. Arenda mijlocie pe hectare vine 34 lei 90 bani.

Tot în 1911 s'a arendat individual la 1626 țărani cultivători 3,830 hectare 9 are (din care 3,663 ha. 28 are pământ de cultură) pe alte 9 moșii.

Întinderea și felul culturilor făcute de țărani în 1911 pe moșiile arendate lor de Cassa Rurală a fost de 11.551 hectare, 58 are din care:

	Hectare	la %
1600 cultivători au cultivat cu grâu	2363	20.45
128 " " " " secară	105.5	0.91
3600 " " " " porumb	3439.54	47.09
1288 " " " " orz	1291.54	11.18
998 " " " " ovăs	884.38	7.65
633 " " " " lucernă	202.13	1.99
916 " " " " nutrețuri	610.58	5.29
1376 " " " " diferite	627.91	5.44

În cursul anului 1911 intrând în posesiunea Casei rurale încă 14 moșii în întindere totală de 21,108 hectare și se vor arenda și acestea țăranilor cu începere dela 1 Aprilie 1912

Moșiile cumpărate de Cassa Rurală o arată următorul tablou:

	Nr. Moșilor	Teren cultivabil		Pădure	Total	Valoarea
		Hect. m. p.	Hect. m. p.			
Cumpărate în 1908	5	6.156.2719	2.152.1900	8.3084.619	4.200.940-27	
" " 1909	72	14.677.7142	4.057.9758	18.735.690	9.532.828-25	
" " 1910	20	18.159.2704	12.437.3617	30.596.6321	16.392.155-10	
" " 1911	14	18.152.0550	307.4233	18.459.4783	13.296.991-93	
Total	51	57.145.3115	18.954.9508	76.100.2628	43.332.915-56	

Moșiile vândute în loturi la țărani în anii 1909, 1910 și 1911 sunt în Nr. de 28 (între care pe 2 moșii s'au vândut numai loturi de casă și pe alte trei loturi mari cu ecarete) cu suprafața totală vândută de 6.456 hectare 2.787 m. p. în 1.438 loturi și în valoare de 4.911,491 lei 5 bani; adică hectarul de pământ a fost vândut țăranilor de Casa Rurală în mijlociu cu 761 lei.

SITUAȚIA AGRICOLĂ.

(Starea sămănăturilor).

Din cel mai proaspăt raport al ministrului ungar de agricultură extragem următoarele date asupra stării sămănăturilor din țară:

Ploile reci de pe la începutul lui April și vânturile înpreunate cu furtuni au avut ca urmare o răcire a temperaturii în așa măsură încât în mai multe nopți de-a rândul au obvenit înghețuri. De abia cătră 20 April s'a mai îndulcit puțin temperatura, ceea ce însă n'a ținut mult, căci ploile reci din 30 April și 1 Maiu au avut iarăși ca urmare înghețuri mai mici și o răcire simțitoare a temperaturii.

În ce privește ploile, se poate afirma că ultimele trei săptămâni au fost mai uscate și cu excepțiunea ploilor din 30 April, ploi mai bune și mai abundente au fost numai în părțile sudice ale țării.

Timpul acesta nefavorabil a avut — se înțelege — în cele mai multe părți ale țării, urmări rele asupra sămănăturilor, împedecându-le în dezvoltare și pe lângă aceea a ținut în loc și lucrările la câmp de primăvară.

Sămănăturile de grâu de toamnă au fost în parte mare împedecate în dezvoltare prin ploile reci dela începutul lui April și prin înghețurile, cari au urmat. Acele sămănături, cari în Februarie și Martie se

desvoltaseră prea tare, n'au suferit nimic, ba din contră le-a făcut bine înghețul, împedecându-le, pe când pentru cele mai slăbuțe efectele înghețurilor au fost dăunătoare răbindu-le. Intrucât a stricat înghețul din April, aceasta — se înțelege — nu se poate constată cu siguranță de pe acum, căci aceasta depinde foarte mult de timpul, ce va fi în Mai. Acesta poate nu numai îndreptă eventualele pagube, ci poate ridica cu totul prospectele unei recolte, cari și azi sunt încă bune.

Starea sămănăturilor de grâu nu se poate încă judeca egal pentru întreaga țară, dar în general se poate afirma, că dacă în Maiu va fi timpul favorabil — sunt prospecte — în mediu luat — de o recoltă bună.

Tot asemenea se poate constată și asupra stării sămănăturilor de secară de toamnă.

Grâul și secara de primăvară, precum și ovăzul și orzul din cauza timpului rece au răsărit cam târziu și se desvoaltă încet. La sămănăturile mai timpurii, cari au fost răsărite, înghețul le-a pricinuit stricăciuni destul de însemnate, dar acestea în parte s'au îndreptat deja și se vor îndreptă pe deplin în Mai, dacă timpul va fi favorabil. În locurile mai joase, cari au ținut apa, sămănatul de-abia acum s'a ținut.

Sămănatul porumbului încă s'a terminat, dar din cauza timpului rece răsare cam anevoie. — Cartofii s'au pus numai în parte și cei sămănați mai de timpuriu încep deja să răsără. Pentru aceasta se reclamă însă un timp mai cald. Rapița a fost mult alterată de înghețul din primăvară. În general e foarte slabă și de-abia acum începe a înverzi. Sămănatul napilor de zahar și de nutreț prin multe locuri numai acum este în curgere. Cei sămănați mai de timpuriu și răsăriți în mare parte au înghețat, astfel, că a trebuit să fie înlocuiți. Napii, cari pe timpul înghețurilor nu răsăriseră încă, azi sunt frumoși și au ajuns deja la săpatul dintăiu. Dintre nutrețurile măestrite luțerna și trifoiul, răsărite mai de timpuriu, au suferit unele pagube din îngheț și în orice caz recolta primă foarte mult așteptată s'a întârziat cu 2—3 săptămâni. Fânețele sunt în dezvoltare multămitoare, deși timpul rece din April le-a cam stricat. Pășunile, cari deja de prin Februarie, Martie înverziseră, sunt frumoase și vitele găsesc deja destul nutremânt afară. Pomii timpurii au suferit stricăciuni mari în urma înghețului, prospectele unei recolte sunt la aceștia total nimicite, pe când merii, perii și prunii sunt acum în floare. Intrucât au suferit și aceștia cu timpul acesta rece, aceasta de abia mai târziu se va putea constată. Viile n'au prea ernat bine, mai ales în părțile mai ridicate ale țării, pe când în ținuturile mai joase mai binișor. Înghețul din Aprilie a cauzat peste tot stricăciuni destul de însemnate.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 9 Maiu 1912.

Situația pieței internaționale de bani în general este puțin schimbată dela ultimul nostru raport încoace. Totuși cercurile financiare privesc cu optimism în viitor și așteaptă o îmbunătățire simțitoare a situației în timp apropiat. Atât în Berlin, cât și în London semnele de îndreptare se arată deja în tendința de scădere a discountului privat, care în Berlin, a cotaț $3\frac{1}{2}\%$ și în London $2\frac{1}{2}\%$. Pe azi s'a așteptat chiar reducerea etalonului oficial la Banca Angliei. Dacă a și urmat aceasta sau nu, în momentul când scriem acestea șire încă nu știm.

În piața internă ameliorarea așteptată după ultimo n'a urmat. Din contră situația s'a încordat lipsind ofertele de bani din străinătate. În urma căreia discountul privat s'a urcat dela $4\frac{3}{16}\%$ la $4\frac{1}{4}\%$. În Budapesta — lipsind cu totul ofertele din Viena — lipsa de bani s'a resimțit și mai mult și și-a avut efectul său și asupra provinciei unde pe alocurea afacerile stagnează cu totul — din cauza lipsei și a scumpetei durabile de bani.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Crișana“ institut de credit și de economii, soc. pe acți în Brad. Precum suntem informați noua emisiune de acți a „Crișanei“ din Brad, prin care capitalul a fost urcat dela K 200,000 la K 400,000 s'a terminat și a reușit splendid, subscriindu-se întreg capitalul nou de K 200,000—. Cursul acțiilor nou de nominal K 100— a fost fixat cu K 120— pentru acționarii vechi și cu K 180 pentru neacționari, plusul de K 20— resp. K 80— intrând în fondul de rezervă al societății. Prin operația aceasta fondul de rezervă a crescut cu K 40,300—.

Averea proprie a institutului înainte de emisiune a fost de K 405,000 (K 200,000 capital soc. și K 205,000 fonduri.) După terminarea emisiunii la finele anului 1913 „Crișana“ va avea: capital soc. K 400,000, fonduri de rezervă K 205,000, sporul din emisiune K 40,300 și dotația regulată a anilor 1912 și 1913 total circa K 35,000—, total deci K 680,300—, va să zică în curs de 2 ani averea proprie a „Crișanei“ va crește cu circa K 275,000—.

Buna reușită a emisiunii merită cu atât mai mult a fi remarcată, cu cât ea s'a făcut în aceste vremuri de criză financiară și pentru întâia oară cu agio în favorul fondului de rezervă.

Cu capitalul ei social, ce se apropie de $\frac{1}{2}$ milion, „Crișana“ va luă de sigur un avânt și mai mare în viitor, dat fiind că terenul ei de afaceri este bun și are conducători pricepători, devotați institutului și cu râvnă de muncă.

CRONICA.

Adunarea generală a „Solidarității“ se va ține în anul acesta, la dorința de repetiteori exprimată a membrilor din părțile bănățene, probabil la Caransebeș. Cele două bănci ale noastre din acest oraș, „Banca Poporală“ și „Sebeșana“, ambele membre ale însoțirii noastre, în comună înțelegere, au în intrat în privința aceasta deja în contact cu prezidiul, „Solidarității“. Adunarea se va ține în primele zile ale lui Iunie.

*

Cooperativă centrală în Brașov. Precum anunță „Gazeta Transilvaniei“ mai mulți fruntași din jurul Brașovului au hotărât să înființeze în Brașov o cooperativă centrală. Aceasta cooperativă va întemeia deocamdată două filiale: una în Săcele, alta în Stupini. La filiala din Săcele se va pune pond deocamdată pe un singur ram de economie:

1. Acapararea, câștigarea materiei brute, a lânii în deosebi, pentru care vor fi angajate toate puterile destoinice, bogați și săraci deopotrivă. 2. Prefacerea acestei materii brute, a lânii, în articole industriale, în stofă și dimie, la care iarăș vor fi angajate toate forțele Săcelelor și în deosebi vor fi chemate la această muncă femeile, aceste nuncitoare inteligente, cari au dovedit în totdeauna o rară pricepere, pentru industria de casă și 3. Valorizarea acelor articole de casă, vânzarea stofei și a dimiei, pentru ceace iarăș vor fi angajate puteri din Săcele.

În Stupini conform împrejurărilor locale se va pune pond pe alt ram de economie; aici se va exploata în deosebi ramul agriculturii și al economiei de vite, pentru care scop cooperativa se va îngriji și de asigurarea vitelor.

În interesul întemeierii noii cooperative s'a ținut la 28 Aprilie a. c. în Cernatul Săcelelor o conferință bine cercetată, la care au luat parte toți preoții și învățătorii din Săcele și altă lume multă. În aceasta conferință s'a ales o comisiune, compusă din următorii preoți: Toma Giurgiu, Zenovie Popovici, Oct. Simțion și Ioan Pascu; din învățători: Vasile Ivan, Savu Lucr, Ioan Oancea și Nicolae Lepedeanu; din economi: Ion Băncilă, Iosif Oncioiu, Constantin Papuc, Dumitru Proca, Ioan Pârnu. Iom Țițiu, Sandu Peneș și George Țigoiu, cari în înțelegere cu câțiva bărbați din Brașov și cu reprezentanții „Stuparului“ și în deosebi cu bărbatul de încredere al acestuia, învățătorul George Tăban, să pregătească proiectul de statute în cel mai scurt timp.

Iată o pornire bună, care nu poate avea decât aprobarea tuturor oamenilor de bine, indicându-se prin ea calea cea adevărată, pe care ar trebui să se desvoalte la noi — în urma împrejurărilor date — acțiunea cooperativă.

*

Numărul băncilor din lumea întreagă este evaluat de un statistician german cu 12,000, dintre cari cad asupra Europei 7550. Cele mai multe bănci le are Germania. anume 2118, apoi urmează Anglia și Irlanda cu 1752 bănci, Franța cu 652, Italia cu 478, Rusia cu 459, Austria cu 367, Ungaria cu 360, Elveția cu 218 bănci. În Monaco sunt 2 bănci și pe insula Faroe o bancă. Numărul băncilor din America de nord de mijloc și de sud este de 3275, dintre cari cele mai multe 2145 în Statele Unite, Asia și Africa are 405 bănci și în fine în Australia și Noua Seelanda sunt 304 bănci.

*

Censorii și acționarii români ai „Băncii Austro-Ungare“ Banca noastră de emisiune, precum se știe, are la toate filialele și agențiile sale colegii de censori, chemați a censura materialul de schimb, ce se prezintă Băncii spre escontare. Dintre Români aflăm între censorii „Băncii Austro-Ungare“, cari sunt funcții de onoare, pe următorii: *Alexandru cavalier de Grigorcea* și *Dr. Alexandru baron de Hormuzaki* ambii la filiala din Cernăuț; *Ioan Dușoiu* la filiala din Brașov; *Vasile Jurca* și *Ladislau Mihalca* ambii la filiala din Sighetul Marmăției și *Dr. Ilie Beu*, la filiala din Sibiu. În total deci 6 censori români.

Români aflăm între acționarii „Băncii Austro-Ungare“ numai institutele „*Bihoreana*“, Oradea-mare și „*Victoria*“, Arad.

„*Două feluri de metode*“. Astfel își întitulează ziarul „*Temesvári Hirlap*“ un articol, ce l-a publicat nu de mult la loc de frunte asupra băncilor noastre. Prilej la aceasta i-au dat donațiunile de K 20,000— și K 10,000, ce pretinde a fi făcut „*Albina*“ în anul acesta pentru sprijinirea scopurilor naționaliste valache din Ardeal și pentru ajutorarea pressei valache.

După metoda cunoscut, „*T. H.*“ repetă acuzaele atât de des ridicate în contra băncilor noastre, că în liniște promovează scopuri politice și tind la depozitarea elementului maghiar, pretutindenea unde ajung a fi creditoare la Maghiari.

Pe lângă număroasele minciuni și calomnii, articolul conține și unele constatări prețioase pentru noi, prin cari autorul însuși invalidează aserțiunile sale defăimătoare. Constată anume că băncile noastre nu sunt întreprinderi de speculație, ci în prima linie promovătoare puternice a întăririi economice a poporului român. Face în privința sumelor donate pentru scopuri culturale comparație între băncile românești și maghiare, amintind ca exemplu pe „*Albina*“ și „*Cassa de păstrare din Săliște*“. Aceasta din urmă — zice — deși are capital de abia de K 26,000 — a dat într'un singur an K 8,179 — pentru scopuri naționale și culturale valahe.

În schimb cele mai puternice două bănci maghiare din Ardeal, cari au capital social de K 2 milioane au „*jerfit*“ împreună pentru scopuri de binefacere și culturale maghiare tot atunci K 2,450 și în același an s'au putut adună *dela totalitatea băncilor maghiare*, după lansarea a număroase apeluri și după multă cerșitorie abia K 2,204 pentru școlile și bisericile unor comune maghiare primejduite de valachizare.

Metoda diferită de lucrare a băncilor nemaghiare și maghiare îl scoate și altfel la iveală autorul. Băncile nemaghiare, acoardă cele mai ieftine imprumuturi ipotecare, sub condițiile cele mai favorabile, pe când băncile maghiare, cari lucrează cu schimbii jăfuiesc și omoară pe micii proprietari maghiari cu dobânzi horrende de 16—20%.

În aceasta zace simburile chestiunii de naționalitate! Și autorul se gândește cu invidie la idealismul lipsit de egoism, cu care știu lucra nemaghiarii chiar și prin întreprinderile lor comerciale. Patriotului timișorean i-a impus mult și alegerea lui Octavian Goga, a acestui „poet naționalist valach înflăcărat de fanatism“ în direcțiunea „*Albinei*“. La Maghiari — se tângue — poet sau scriitor poate ajunge într'un astfel de post numai după ce a ajuns deputat sau membru în casa magnaților cu mare trecere. „*Căci la noi (la Maghiari) afacerile primează toate*“. Adevăr grăești! zicem și noi.

Posta Redacțiunii.

„*F.*“ — Nu. —

Sumar.

O lămurire. — În jurul unei premise false. — România de azi. — Casa rurală din România. — Situația agricolă: Starea sămănăturilor. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți comerciale și financiare: „*Crișana*“, institut de credit și economii, societate pe acții în Brad. — *Cronichă*: Adunarea generală a „*Solidarității*“, Cooperativa centrală în Brașov, Censorii și acționarii români ai „Băncii Austro-Ungare“, „*Două feluri de metode*“, Numărul băncilor din lumea întreagă.

„CÂMPIANA“, institut de credit și economii, societate

pe acții în Mocui.

CONCURS.

„*Câmpiana*“, institut de credit și economii în Mocui (Mocs, Kolozs megye) publică concurs pentru postul de contabil devenit vacant, pe lângă următoarea remunerație: K 2000— salar, K 400— bani de cvartir, tantiemă statutară, și drept de pensiuie conform statutelor de pensie.

Dela reflectanți se recere să fie absolvenți de școala comercială, să poseadă afară de limba română și cea maghiară și să știe conduce independent toate agendele băncii.

Cererile sunt a se înainta direcțiunii până la 20 Mai st. n. iar postul e de ocupat îndată după alegere sau mai târziu în 15 Iunie a. e.

Mocui, la 24 Aprilie 1912.

2—3

Direcțiunea.

Următoarele cărți se pot procura dela
librăria CURCU, Brașov,
 precum și dela orice librărie.

I. C. PANȚU:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, 8 ^o mare, I—VIII + 213 pag. Cor. 2—	
Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă, scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materialiste, 8 ^o mare, I—VIII + 324 pag.	„ 4—
Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8 ^o mare, 70 pag.	„ 1—
Procent, Promil, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8 ^o mare, I—IX + 160 pag.	„ 3—
Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea termenilor comerciali. Ediția a doua prelucrată și augmentată, 8 ^o mare, I—X + 322 pag.	„ 3-50
Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor curente, 8 ^o mare 28 pag.	„ 0-60
Contabilitatea la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, octav mare 70 pag.	„ 1-20

„LUMINA“, institut de credit și economii societate
pe acții în Sibiiu.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **director executiv** la institutul de credit și economii „Lumina“ în Sibiiu prin aceasta se publică concurs cu termenul până la *31 Mai st. n. a. c.*

Emolumentele se stabilesc prin învoială având petenții să și-le precizeze în petiția de concurs.

Dela recurenți se cere:

Cualificație superioară, praxă de bancă, caracter integru, aptitudinile necesare de a putea reprezenta institutul și cunoștința în vorbă și scris pe lângă limba română a limbei maghiare și germâne.

Cei cu praxă mai îndelungată vor fi preferiți.

Din ședința plenară a direcțiunii ținută la 2 Mai 1912.

1-2

Direcțiunea.

„VULTURUL“, institut de credit și economii societate
pe acții, Dicsöszentmárton.

CONVOCARE.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii societate pe acții „Vulturul“, prin aceasta sunt invitați la

adunarea generală extraordinară,

care se va ține în *Diciosánmárton* la 3 Iunie 1912 st. n. la 11 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. Numirea unui notar și a doi verificatori a procesului verbal (§. 26).

2. Propunerea direcțiunii referitor la urcarea capitalului social dela 100.000 cor. la 200.000 coroane.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare în persoană, sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune acțiunile și documentul de plenipotență la casa institutului „Vulturul“ până în 2 Iunie 1912 la 12 oare din zi, sau la institutul „Patria“ din Blaj, cel mult până în 31 Maiu.

Diciosánmárton, la 30 Aprilie 1912.

„Vulturul“,
inst. de credit și economii.

Direcțiunea.

În editura Delegațiunii Bancilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Bancilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Bancilor Române

Pe anii

1900—1901—1902—1903—1904—1905—1906—
1907—1908—1909—1910—1911 și 1912.

Prețul: à K 3.—; pe anii 1910—1912 à K 4.—.

Se comandă la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiiu (Nagyszeben).

Știința conturilor

sau

Contabilitatea în partidă dublă

de

I. C. Panțu,
profesor la Școala superioară de comerț din Brașov

Ediția II revăzută și completată, 8° mare
I—VIII + 323 pagini.

Editura Librăriei Ciurcu din Brașov.

Se poate comandă și prin administrația „Revistei Economice“ cu prețul de K 4.—.

Drepturile, datorințele și răspunderea

membrii din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspunderea

comitetului de supraveghere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comandă la traducător în Sibiiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiiu cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.